

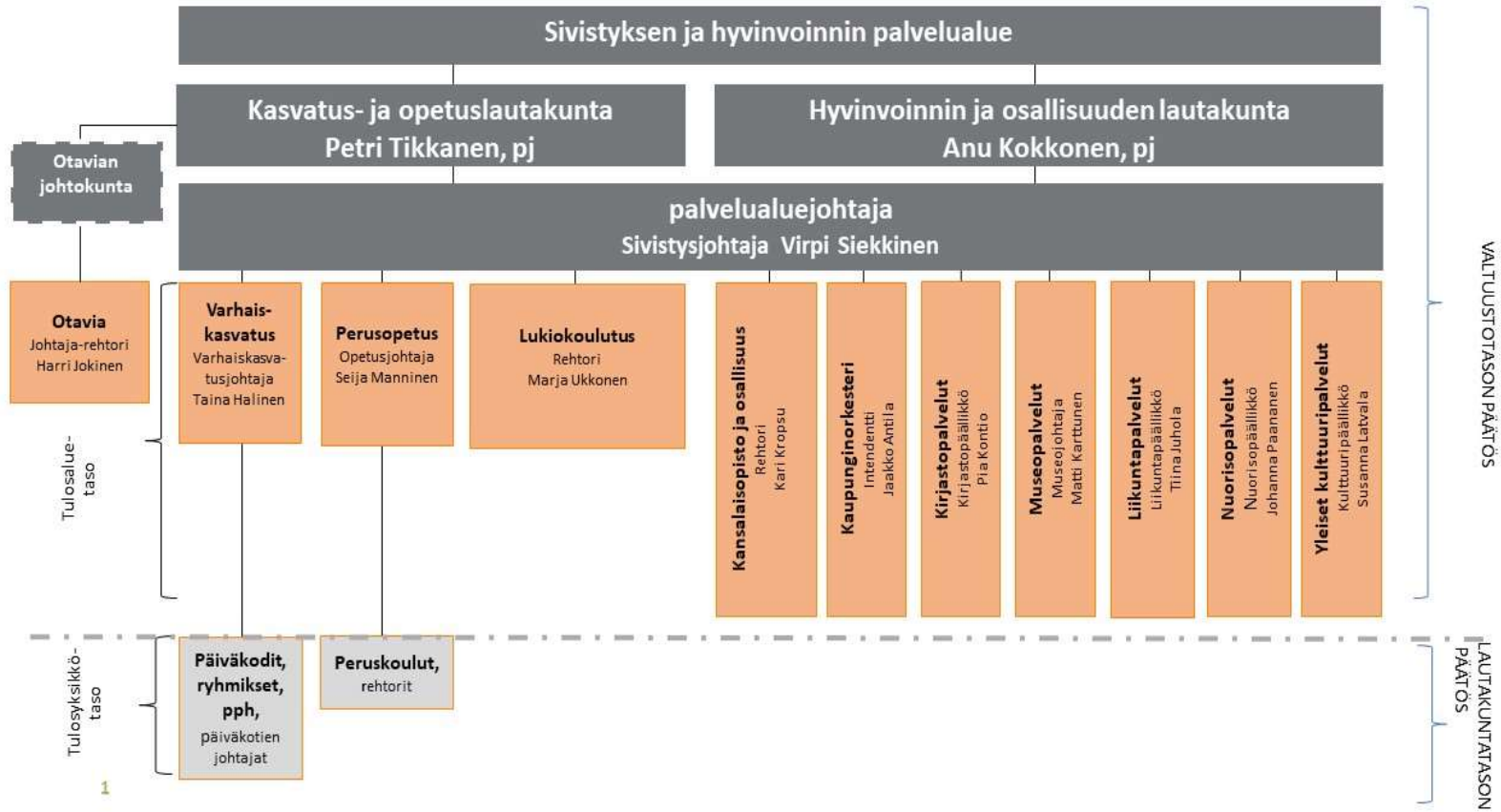
Mikkelin kaupunki

*Hyvinvoinnin ja osallisuuden
lautakunta*

Talousarvioesitys 2025

MIKKELI

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue 1.8.2024-

Toim. Tulosal Ryhmä 3 Ryhmä 2 Ryhmä 1

Kp

TALOUSARVIORAKENNE 2025

30 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Sivistysjohtaja

300 Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut, hallinto

Sivistysjohtaja

300 Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut, hallinto

Sivistysjohtaja

3000 Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut, hallinto

3000 Hyvinvoinnin ja osallisuuden palvelut, hallinto

3001 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

3002 Teatteri

3003 Musiikkiopisto

3004 Mikaeli

3005 Hallinto

3006 Hyvinvointi ja osallisuus

3009 Projektit/Hyvinvoinnin ja osallisuuden Itk

320 Yleiset kulttuuripalvelut

Kulttuuripäällikkö

320 Yleiset kulttuuripalvelut

Kulttuuripäällikkö

3200 Yleiset kulttuuripalvelut

3200 Yleiset kulttuuripalvelut

3201 Yleiset kulttuuripalvelut

3202 Yleisten kulttuuripalveluiden projektit

330 Kaupunginorkesteri

Intendentti

330 Kaupunginorkesteri

Intendentti

3300 Kaupunginorkesteri

3300 Kaupunginorkesteri

3301 Kaupunginorkesteri

3302 Kaupunginorkesterin projektit

340 Museopalvelut

Museojohtaja

340 Museopalvelut

Museojohtaja

3400 Museopalvelut

3400 Museopalvelut

3401 Museoiden hallinto

3402 Taidemuseo

3403 Suur-Savon museo

3404 Alueellinen vastuumuseotoiminta

3405 Päämajamuseo

3406 Viestikeskus Lokki

3407 Suomenniemen museo

3409 Museopalveluiden projektit

360 Kirjastopalvelut

Kirjastopäällikkö

360 Kirjastopalvelut

Kirjastopäällikkö

3600 Mikkelin kirjastot

3600 Mikkelin kirjastot

3601 Pääkirjasto

3603 Anttolan kirjasto

3605 Otavan kirjasto

		3607	Haukivuoren kirjasto
		3609	Ristiinan kirjasto
		3610	Suomenniemen kirjasto
		3611	Yhteispalvelupisteet, kirjastot
		3612	Liikkuva kirjastopalvelu
	3620		Seutukirjastot
		3620	Seutukirjastot
		3620	Pertunmaan kirjasto
		3621	Puumala kirjasto
		3622	Hirvensalmen kirjasto
	3640		Kirjastopalveluiden projektit
		3640	Kirjastopalveluiden projektit
		3649	Kirjastopalveluiden projektit
370			Kansalaisopisto ja osallisuus
			Rehtori
	370		Kansalaisopisto
			Rehtori
	3700		Vapaa sivistystyö
		3700	Vapaa sivistystyö
		3700	Mikkeli Vapaa sivistystyö
		3701	Hirvensalmi Vapaa sivistystyö
		3702	Palvelutoiminta, kansalaisopisto
	3710		Taiteen perusopetus, kansalaisopist
		3710	Taiteen perusopetus, kansalaisopisto
		3710	Taiteen perusopetus
		3714	Muu taiteen perusopetus
	3720		Kansalaisopiston projektit
		3720	Kansalaisopiston projektit
		3720	Kansalaisopiston projektit
	375		Osallisuus
			Rehtori
	3750		Osallisuus
		3750	Osallisuus
		3750	Osallisuus
	3770		Vaikuttamistoimielimet
		3770	Vaikuttamistoimielimet
		3770	Vammaisneuvosto
		3771	Vanhusneuvosto
400			Liikuntapalve
			Liikuntapäällikkö
	400		Liikuntapalvelut
		4000	Liikuntapalvelut
		4000	Liikuntapalvelut
		4000	Liikuntapalveluiden hallinto
		4001	Ohjaustoiminta
		4002	Ohjaaja-avustus
		4003	Liikuntapaikka-avustus
		4004	Muut kohdeavustukset
		4005	Liikuntaryhmien maksut
		4009	Liikuntapalveluiden projektit
	4100		Ulkoliikuntapaikat
		4100	Ulkoliikuntapaikat
		4100	Urheilupuisto
		4101	Keinonurmikentät
		4102	Nurmikentät
		4103	Hiekka-/luistelukentät
		4104	Muut kentät

	4106	Huoltorakennukset
	4107	Ulkoliikuntapaikkojen koneet ja kalusto
	4108	Ulkoliikuntapaikkojen yhteiset kustannukset
	4109	Hänninkenttä
	4113	Ulkoilureitit
4200		Jäähallit ja kuplahalli
	4200	Jäähallit
	4210	Kuplahalli
4300		Uimahallit ja sisäliikuntatila
	4300	Uimahallit
	4350	Sisäliikuntatilat
	4390	Muut liikuntatilat
	4300	Viihdeuimala Rantakeidas
	4301	Naisvuoren uimahalli
	4351	Rantakeidas, sali
	4352	Rantakeidas, kuntosali
	4354	Muut sisäliikuntatilat
	4355	Hauki-halli
	4356	Ristiinan sisäliikuntatilat
	4390	Saimaa Stadiumi
450 Nuorisopalvelut		
Nuorisopäällikkö		
450		Nuorisopalvelut
	4500	Nuorisopalvelut
	4500	Nuorisotyö
	4510	Nuorisotoiminta
	4500	Nuorisopalveluiden hallinto
	4501	Ohjaajien palkkausavustus
	4502	Toiminta-avustus
	4503	Kohdeavustukset
	4510	Kattilansillan nuorisotalo
	4511	Nuorisotila Starlight
	4512	Skeittihalli
	4513	Kv-toiminta
	4514	Rantakylän nuorisotalo
	4515	Anttolan nuorisotalo
	4516	Otavan nuorisotalo
	4518	Tapahtumat ja kesätoiminta, nuorisopalvelut
	4519	Haukivuoren nuorisotalo
	4520	Etsivä nuorisotyö
	4521	Ristiinan nuorisotalo
	4524	Koulunuorisotyö
4530		Lasten ja nuorten osallisuus
	4530	Lasten parlamentti
	4531	Nuorisovaltuusto
4590		Nuorisopalveluiden projektit
	4590	Nuorisopalveluiden projektit

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja harrastuneisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Lautakunta vastaa kansalaisopiston, yleisten kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, nuorisopalvelujen, kirjastopalvelujen, museopalvelujen ja orkesteripalvelujen tuottamisesta.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaiset tulosalueet järjestävät asukkaiden hyvinvointia edistäviä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluita. Ne tuottavat monipuolista ja laadukasta vapaan sivistystyön sekä kulttuuri- ja liikuntatarjontaa, mikä mahdollistaa kuntalaisille sekä ohjattuja että omaehtoisia palveluja. Palveluissa pyritään huomioimaan erilaiset kohderyhmät sekä kehittämään markkinointia ja käyttäjälähtöisiä palveluita. Toimintaa kehitetään yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa muun muassa monilla kehittämishankkeilla, jossa kaupunki on kumppanina mukana. Eloisan kanssa ollaan tiiviissä kehittämissyhteistyössä hyvinvointia ja terveyttä edistävien yhteistyömallien suunnittelussa.

Lautakunnan palvelut ovat pääasiallisesti lähipalveluita. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan kaupunginvaltuuston päättämät talouden tasapainotusohjelmat. Avustuksilla ja monipuolisilla yhteistyösopimuksilla ylläpidetään ja kehitetään palvelutarjoomaa ja luodaan kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuuksia kokeilla uudentyyppisten palveluiden tuottamista. Kaupungin eri toimijoiden kesken tehdään monipuolista yhteistyötä. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaisten toimintojen merkitys on korostunut hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Lautakunnan alaiset tulosalueet vaikuttavat myönteisesti myös Mikkelin maineeseen viihtyisänä asuin- ja kulttuurikaupunkina.

Mikkelin kansalaisopiston koulutustehtävä perustuu paikallisesti ja alueellisesti muun muassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja seniorikansalaisten keskimääräistä suurempaan määrään. Opisto toimii sivistystehtävänsä ohella merkittävänä hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden lisäjäsenenä ja edistäjänä alueella. Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja alueellinen toiminta ovat tärkeitä väyliä osallisuuden turvaamiseksi sekä eri ryhmien näkökulmien huomioon ottamiseksi päätöksenteossa. Kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue vastaa myös kaupungin osallisuuden kehittämisestä. Yhdessä osallistuen -ryhmähanke Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kanssa kehittää kaupunkilaisten kanssa yhteistyössä osallisuuden ja etsivän hyvinvointityön mahdollisuuksia.

Kirjastopalvelut toteuttaa kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia tukevaa lakisääteistä peruspalvelua. Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja monipuoliseen lukutaitoon. Laissa säädettyihin tehtäviin kuuluu myös tilojen tarjoaminen oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämiseen. Kirjastopalveluja tarjotaan kiinteissä toimipaikoissa, hakeutuvana palveluna ja verkkopalveluina. Palveluiden saatavuutta on parannettu omatoimikäytön mahdollistavalla tekniikalla kaikissa lähikirjastoissa ja itsepalveluaukiololla pääkirjastossa. Rantakeitaaseen on sijoitettu varaustennoutoautomaatti. Kirjasto tarjoaa elämyksiä, sivistystä ja elinikäistä oppimista myös ohjatun toiminnan sekä yhteistyöverkostossa tuotettujen tapahtumien muodossa. Yksi tärkeimmistä yhteistyömuodoista on Kirjastopolku, joka on vakiintunut ohjaussuunnitelma lukutaitojen, kirjastonkäyttö- ja tv-taitojen kehittämiseen yhdessä perusopetuksen ja esiopetuksen kanssa.

Museopalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kulttuuriperinnön tallentaminen, säilyttäminen ja esittelemine sekä kulttuuriperinnön arvostuksen lisääminen. Lisäksi tavoitteena on tulosalueen peruspalveluiden turvaaminen museolain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla huomioiden erityisesti lapset ja nuoret, ikääntyneet ja erityisryhmät. Mikkelin taidemuseo toimii alueellisena vastuumuseona taidemuseotehtävän osalta Etelä-Savon alueella. Tavoitteena on kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin edistäminen alueella. Sodan ja rauhan keskus Muisti aloitti toimintansa Päämajatalossa 4.6.2021. Muisti ja Päämajamuseo toimivat yhteistyössä asiakaspalvelun ja näyttelyiden osalta. Museoiden uusi kokoelmahallintajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2023 alussa.

Yleisten kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta, käyttöä ja harrastamista sekä luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle. Kulttuuri ja taide ovat osaltaan rakentamassa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, lisäämässä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä kehittämässä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Painopisteinä toiminnassa ovat lasten, nuorten ja ikäihmisten kulttuuripalvelut sekä erilainen tapahtumatoiminta. Hyvät ja toimivat poikkihallinnolliset yhteistyöprojektit, kuten Kulttuurikameli varhaiskasvatuksen puolelle ja Kulttuuripolku perusopetukseen sekä ikäihmisten kulttuuripalvelut hyvinvointialueen suuntaan, jatkuvat. Suurimpien tapahtumien, kuten Hulivilikarnevaalin sekä Museoiden Yön, järjestämistä jatketaan.

Kaupunginorkesteri tuottaa taide-elämyksiä ja osallistuu kaupungin monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitämiseen. Sen tehtävänä on taidemusiikkitradition vaaliminen ja kehittäminen sekä yleisötyö kaikenikäisen kuulijakunnan parissa. Orkesteri on asukkaiden hyvinvoinnin kehittämistä mahdollistava helposti saavutettava kulttuuritoimija. Orkesteri tarjoaa osaltaan kulttuurikasvatusta Mikkelin kouluikäisille (Kulttuuripolku) sekä päiväkotii-ikäisille (Kulttuurikameli). Orkesteri näyttyy merkittävänä tekijänä kaupungin mainekuvan kehittämisessä. Orkesteri tekee yhteistyötä paikallisten ja alueellisten musiikkitoimijoiden kanssa, erityisesti

Saimaa Sinfonietta -orkesteriyhteistyötä Lappeenrannan kaupunginorkesterin kanssa. Orkesteri ja Mikaeli Oy tiivistävät ja tehostavat toimintojaan ja koittavat näin parantaa toimintakatetta.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on liikuntalain mukaisesti luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Tehtävät toteutetaan yhteistyössä eri toimialojen kanssa kuntalaisia osallistamalla. Liikuntapalveluiden toiminnan painopisteitä ovat Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelman mukaisesti lasten ja nuorten liikunta, terveysliikunta, luontoliikunta sekä tapahtumien ja kilpailujen tukeminen.

Mikkelin kaupungin rakennusvalvonta laittoi harjoitusjäähallin käyttökieltoon 5.7.2024. Kiinteistön omistaja on teettänyt laajarunkoisten rakennuksen tarkastuksen. Tarkastusraportissa, joka on laadittu 28.6.2024 todetaan, että rakennuksen rakenteissa on vakavia puutteita. Vertailulaskelmien perusteella rakennuksessa on havaittu puutteita sekä jäykistysjärjestelmässä että runkorakenteiden kestävyudessa. Harjoitusjäähallin korjaussuunnitelma valmistuu syyskuun lopulla. Kustannusarviota korjauskustannuksista ei ole vielä saatavilla. **Vuoden 2025 talousarviossa ei ole huomioitu korjauskustannuksista aiheutuvaa mahdollista nousua jäähallien yhtiövastikkeissa.**

Nuorisopalveluiden perustehtävänä on järjestää nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukea nuorten kansalaistoimintaa. Laadukkaan, tarkoituksenmukaisen ja paikalliset olosuhteet huomioon ottavan nuorisotyön edellytyksenä on ketterä moniammatillinen yhteistyö. Näitä rakenteita ja prosesseja vahvistetaan sekä kehitetään. Nuorisotyötä toteutetaan eri toimintaympäristöissä nuoren tarpeet ja toiveet huomioiden. Kiinteiden tilojen osalta pyritään saavutettavuuteen sekä mahdollisimman korkeaan käyttöasteeseen yhdistämällä käytössä oleviin tiloihin eri toimijoiden toteuttamia toimintoja ja palveluja. Digitaalisia toimintaympäristöjä ja -menetelmiä hyödynnetään ja kehitetään fyysisten tilojen rinnalla. Valtakunnallisen nuorisotyön- ja politiikan ohjelman (VANUPO) 2024–2027 keskeisiä teemoja ovat syrjäytymisen torjunta, nuorten hyvinvointi kouluissa ja oppilaitoksissa, mahdollisuus mieluisaan harrastukseen matalalla kynnyksellä, mielenterveyden tukeminen, osallisuus ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen sekä nuorten turvallisuuden tunteen, yhdenvertaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistuminen. Ko. teemat ovat keskeisessä asemassa toteutettaessa nuorisotyötä paikallisesti kaupungin nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS) huomioiden.

Strategisten osa-alueiden strategiakortit

1. Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Seurataan liikuntapaikkojen käyttöä vuosittain vähintään 8 eri liikuntapaikalla mm. kävijälaskureilla ja myytyjen lippujen määrillä.	Reagoidaan liikuntapaikkojen käyttömäärien muutoksiin ja muutetaan toimintaa tarpeiden mukaiseksi / liikuntapalvelut	Toteutunut/ei toteutunut

Edistetään kaupungin kehittämislustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Kalevankankaan kehittämislusta: Hyvin ylläpidetyt liikuntapaikat, jotka houkuttelevat järjestämään toimintaa sekä liikuntapaikkojen myynnin ja markkinoinnin lisääminen.	Kalevankankaan sisäliikuntapaikkojen käytön lisääminen hiljaisempiin aikoihin eli ma-pe klo 8-16: kilpajäähalli 55 %, harjoitusjäähalli 45 % ja ylipainehalli 40 % /liikuntapalvelut.	Käyttöaste ma-pe klo 8-16: kilpajäähalli harjoitusjäähalli ylipainehalli

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Mikkelin kaupungin verkkokaupan ja ajanvarausjärjestelmän mahdollisuuksien hyödyntäminen ja tunnetuksi tekeminen. Pin-koodin käytön lisääminen liikuntapaikkojen ovien lukitusjärjestelmissä. Ajanvarausjärjestelmän käyttöönotto kirjaston tilojen varauksiin.	Ostamisen ja varaamisen helpottuminen käyttäjätasoisilla digipalveluilla /liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, museopalvelut, kirjastopalvelut	Verkkokaupassa myytävien tuotteiden määrä tulosalueittain. Liikuntatilojen määrä, joissa pin-koodillinen kulku. Kirjaston varattavat tilat liitetty ajanvarausjärjestelmään: toteutunut/ei toteutunut.
Vahvan tunnistautumisen käyttöönoton valmistelu Lumme-kirjastojen asiakkaaksi rekisteröitymisessä. Tekninen toteutus tulee kirjastojärjestelmää ylläpitävältä Koha-Suomelta.	Kirjastoasiakkuuden saamisen helpottuminen, kun asiakas voi tehdä korttihakemuksen verkossa / kirjastopalvelut	Toteutunut / ei toteutunut
Orkesterin nuottimateriaalissa siirrytään digitaalisen materiaalin käyttöön mahdollisimman paljon. Vähentää paperin käyttöä ja nuottimateriaalien postittamista merkittävästi.	Jokaiselle muusikolle hankitaan iPad, joiden avulla digitaalisen nuottimateriaalin käsittely ja soittaminen onnistuu. /kaupunginorkesteri	Toteutunut/ei toteutunut
Tarkoituksenmukaiset sosiaalisen median kanavat ovat aktiivisesti käytössä.	Nuorten kohtaamisia tapahtuu myös verkossa. /nuorisopalvelut	Toteutunut/ei toteutunut

Verkkokurssien hyödyntäminen henkilöstön koulutuksessa.	Henkilöstö suorittaa vähintään yhden verkkokoulutuksen vuosittain. /esimiehet	Suoritettu/ei suoritettu
---	---	--------------------------

2. Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Kaupunginorkesterin tunnettuuden lisääminen kansallisesti ja kansainvälisesti	Jatketaan levytysten tekoa kansainvälisen levy-yhtiön kanssa. /kaupunginorkesteri	Levytysten määrä

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Opinnäytetöiden ja harjoitteluiden tekeminen Mikkelin kaupungille.	Toimintojen kehittäminen tutkimuksen avulla. /lautakunnan alaiset tulosalueet	Opinnäytetöiden ja harjoittelijoiden määrä
Kaupunginorkesteri vahvistaa yhteistyötään Mikkelin musiikkiopiston kanssa. Pyritään kehittämään yhteistyötä myös XAMKin ja yliopistokeskuksen kanssa uusien toimintatapojen ja tutkimustiedon hyödyntämisen suhteen.	Uusia toimintamalleja oppilaitosten kanssa yhteistyössä. /kaupunginorkesteri	Yhteistyön ja toimintojen määrä
Yhteistyön tiivistäminen kulttuurimatkailun osana sekä luovien alojen edistämiseksi	Toistuvat yhteistapaamiset toimijoiden kesken / eri toimialat Kulttuuripankin käyttöön ottamien alueella / kulttuuripalvelut	Tapaamiset järjestetty / ei järjestetty, sisältöjen määrä kulttuuripankissa

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Kaupunki mukana esittelemässä toimintaa oppilaitosten järjestämissä tapahtumissa.	Erialaisten palveluiden esille tuominen. /yleiset kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, kansalaisopisto, museot, orkesteri	Tapahtumien määrä

3. Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
--------------------------------	-------------------	---------

Kolmen uuden ikäihmisten elintapaohjausryhmän aloittaminen yhteistyössä hyvinvointialueen sekä muiden toimijoiden kanssa.	Senioreiden yksilöllisen arjen sujuvuuden tukeminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen elintapaohjauksen keinoin. /liikuntapalvelut	Elintapaohjausprosessin aloittaneita asiakkaita yhteensä sekä vuonna 2025 aloittaneiden uusien asiakkaiden ja ryhmien määrä.
Mikkelin vauvaviikko yhteistyöverkoston kanssa. Vauvaviikon tavoitteena on tukea lapsiperheiden hyvinvointia. Yhteistyöverkostossa on kaupungin ja hyvinvointialueen yksiköitä, yhdistyksiä ja seurakunta.	Mikkelin vauvaviikon toteuttaminen vuosittain yhteistyöverkoston voimin /kirjastopalvelut, Koppa, kaupunginorkesteri, kulttuuripalvelut	Vauvaviikon tapahtumien määrä ja kävijämäärä.
Palveluiden suunnitteluun liittyvän asukkaiden osallistumisen keinovalikoiman kehittäminen ja monipuolistaminen, kirjaston asiakasyhteisön toiminnan kehittäminen	Asiakkaiden osallistaminen kirjaston palveluiden kehittämiseen uusien keinoin/kirjastopalvelut	Uusia keinoja otettu käyttöön: toteutunut / ei toteutunut
Kulttuurin hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	Kulttuurin käyttö hyvinvointialueen toimintojen osana. Kulttuurin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja hyödyntäminen laaja-alaisesti. /kaupunginorkesteri, kulttuuripalvelut	Yhteistyön määrä eri tahojen kanssa.
Etsivän nuorisotyön toimenpiteillä tavoitetaan 15–28-vuotiaat nuoret, jotka tarvitsevat tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä asioissa.	Nuorisolain mukaiset ilmoitukset ja muut yhteydenotot otetaan käsittelyyn viiveettä. Nuorta tuetaan monialaisesti ja palveluohjaus on sujuvaa. /nuorisopalvelut	Sovarin (sosiaalisen vahvistumisen mittari) kokonaistulos vähintään 4 (1–5 asteikoilla)

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Tehdään matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia ja –palveluita eri kohderyhmien saavutettavaksi.	Tarjotaan kaikille mahdollisuus monipuolisiin kulttuuripalveluihin. Kasvatetaan kulttuuritapahtumien osallistujamääriä (lähtötaso tp2021). /kaupunginorkesteri, yleiset kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut, museot	Tapahtumien määrä ja kävijämäärä
Tarjotaan monipuolisia soveltavan liikunnan ryhmiä ja uinnin opetusta. Tavoitteena pohjoismaisen uimataitomääritelmän (sovellettu) mukaan uimataidon omaavien 6-luokkalaisten määrä on Mikkelissä yli 80 % (valtakunnallinen keskiarvo 55 %).	Pyritään mahdollistamaan turvallisen ja esteettömän liikunnan harrastaminen /liikuntapalvelut	Soveltavan liikunnan ryhmissä käyneiden asiakkaiden osallistujamäärä ja uimataidon omaavien 6-luokkalaisten määrä (%).
Alueellisen nuorisotyön menetelmiä käytetään monipuolisesti	Alueellista nuorisotyötä toteutetaan suunnitellusti eri toimintaympäristöissä / nuorisopalvelut	Alueellisen nuorisotyön kautta kohdattujen nuorten määrä sekä toimintaan

		osallistuville suunnattu kysely
Hyvää elämää ikääntyneille -Mikkelin kaupungin ikäohjelma 2025 valmistuu	Ohjelmassa määritellään tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden väestön hyvinvoinnin tukemiseksi. /sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue /hyvinvointikoordinaattori	Ohjelma on valmistunut ja hyväksytty 2023 /ohjelmaa toteutetaan ja seurataan
Terve kunta –verkostoon liittyminen	Kiinnitytään kansalliseen verkostoon ja toteutetaan hyviä käytäntöjä hyvinvoinnin edistämiseksi. /hyvinvointikoordinaattori, sivistysjohtaja	Päätös liittymisestä tehty 2024/KH Liitytään verkostoon/hyvien käytäntöjen toteuttaminen
Mielenterveystaitojen edistäminen	Järjestetään eri ryhmille koulutuksia, kuten Mielenterveyden ensiapu/eri toimijat	Koulutusten ja niihin osallistuneiden määrä
Asiantuntijaresurssi mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön	Henkilöstösuunnitelmaan resurssi	Toteutuu/ei toteudu
Asiakastytyväisyyskysely	Palveluiden laatu ja kehittäminen palautteen mukaisesti. /sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	Toteutuu/ei toteudu
Esteettömyyssuunnitelman toteutuminen	Esteetön ympäristö ja palvelut toteutuvat ohjelman mukaisesti. /vastuu asumisen ja toimintaympäristön palvelualueella /yhteistyössä vammaisneuvosto, sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	Toteutuu/ei toteudu

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Lähi- ja luontoliikuntapaikkojen ylläpitäminen, rakentaminen ja kunnostaminen	Edistetään liikkumista kaikissa ikäryhmissä mahdollistamalla liikkuminen luonnossa ja omassa lähiympäristössä /liikuntapalvelut	Ylläpidettyjen reittien kilometrimäärä. Maksuttomien liikuntapaikkojen määrä. Liikuntapaikkojen määrä, joissa maksuton käyttö varattujen vuorojen ulkopuolella.
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmän toimenpiteet vuosikellon mukaisesti	Luodaan edellytyksiä kävelyn ja pyöräilyn lisäämiselle eri keinoin verkostoyhteistyönä. /hyvinvointikoordinaattori /Käpy-ryhmä	Toteutuu/ei toteudu

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Aktiivinen arki -harrastemessut	Erialaisten harrastusmahdollisuuksien ja harrastusten tarjoajien esille tuominen. /yleiset kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut	Messut toteutunut/ei toteutunut
Kulttuurikahvilat kirjastossa yhteistyössä järjestöjen, yhdistysten ja eri toimijoiden kanssa.	Kulttuurikahviloiden toteuttaminen säännöllisesti /kirjastopalvelut	Toteutuneiden kulttuurikahviloiden lukumäärä
Matalan kynnyksen kulttuuritapahtumien järjestäminen, kuten Museoiden yö.	Kulttuuri- ja museotarjonnan ympärivuotisuus (myös kesäajan ulkopuolella) kaikenikäisille. Tavoite 10 000 käyntiä kohteissa. /museot, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut	Kävijämäärä, positiivinen asiakaspalaute
Etelä-Savon maakunnallisen kulttuuryöryhmän käynnistämässä mukana oleminen	Mikkelin kaupunki aktiivisesti mukana Etelä-Savon maakunnallisen kulttuuryöryhmän käynnistämässä	Osallistuttu työryhmän toimintaan/ ei olla osallistuttu
Kulttuuritoimijoiden hyödyntäminen kaupungin tilaisuuksissa. Kaupungissa vierailevia yhteistyökumppaneita pyritään viemään kulttuurin äärelle vierailun aikana.	Kulttuurimyönteisen Mikkelin mielikuvan vahvistaminen. /lautakunnan alaiset toimijat	Tapahtuma- ja kävijämäärät
Nuorisotapahtumien järjestäminen	Yhteisöllisyyden lisääminen, elämysten ja kokemusten tarjoaminen nuorille. / nuorisopalvelut	Tapahtuma- ja kävijämäärät
Liikkumisen ja hyvien elintapojen edistäminen perusopetusikäisillä	Move like Mikkelin -hankkeessa koulutoiminnan ja move-prosessin kehittäminen/ liikuntapalvelut yhteistyössä perusopetuksen ja hyvinvointialueen kanssa	Move like Mikkelin -hanke toteutunut/ ei toteutunut suunnitellusti

4. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Kotouttamisen kokonaisvastuun hallittu siirtyminen kaupungille: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella kotouttamiseen liittyvät sivistyspalvelut.	Toimiva toimintarakente. /yhteistyö kotouttamispalveluita koordinoivan työllisyyspalveluiden kanssa	Toteutuu/ei toteudu
Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.		
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari

Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten toiminnan mahdollistaminen ja mukaan saaminen sekä vapaaehtoisten kouluttaminen.	Vapaaehtois- ja vertaisohjaajatoiminnan ylläpitäminen ja kasvattaminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. /liikuntapalvelut	Toiminnassa mukana olevien vertaisohjaajien/ vapaaehtoisten määrä. Vuonna 2025 koulutuksissa käyneiden määrä.
Seurafoorumin järjestäminen vähintään 2 kertaa vuodessa yhteistyössä Etelä-Savon Liikunta ry:n kanssa.	Urheiluseurojen kanssa tehtävä monipuolinen yhteistyö Mikkelin liikuntatoiminnan kehittämiseksi. /liikuntapalvelut	Toteutunut/ei toteutunut
Kirjasto osallistuu vuosittain mielenterveysviikkoon yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Kirjasto huomioi mielen hyvinvointia toiminnassaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa /kirjastopalvelut	Toteutunut / ei toteutunut
Osallisuussuunnitelman toteuttaminen.	Toteutetaan osallisuussuunnitelman tavoitteita. /kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue ja soveltuvien osien kaikki yksiköt	Osallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Kaikille avoimien ja maksuttomien senioriliikuntavuorojen järjestäminen eri puolilla Mikkeliä, yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kaikille senioreille ohjatun liikunnan ja sitä kautta sosiaalisten kontaktien mahdollistaminen. /liikuntapalvelut	Kohteiden määrä, joissa avoimia senioriliikuntavuoroja on järjestetty.
Tarjotaan kerho- ja harrastustoimintaa jokaisella perusopetuksen koululla	Mahdollistetaan oma juttu jokaiselle koululaiselle. /kerhotoiminnan ohjausryhmä	Kerhojen määrä/ Kerho jokaisella koululla
Mielekäs vapaa-ajan toiminta ja harrastukset	Vapaa-aika näkyväksi kaupungin viestinnässä/ viestintäpalvelut yhdessä tulosalueiden kanssa Yhteisöllisyyttä tukeva maksuton vapaa-ajan toiminta kirjastoissa, kuten erilaiset luku- ja harrastuspiirit, kerhot ja tilaisuudet /kirjastopalvelut	Kaupungin kotisivuilta löytyy vaivattomasti vapaa-aika- ja harrastustarjontaa Kokoontumiskertojen määrä
Kaikenikäisten osallisuus	Osallisuussuunnitelman päivitys	Päivitetty/ ei päivitetty

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Avustuksien myöntäminen tapahtumien järjestelykuluihin	Kolmannen sektorien toimijoiden järjestämien tapahtumien tukeminen. /liikuntapalvelut, nuorisopalvelut jne.	Myönnettyjen avustusten määrä
Laadukkaat tapahtumat ja näyttelyt museoissa	Järjestetään neljä vaihtuvaa näyttelyä eri museokohteissa, tavoite 38 500 kävijää. /museot	Kävijämäärä

Monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitäminen kaupungissa	Riittävät resurssit kulttuuritoimijoille, jotta tapahtumia voidaan järjestää. /lautakunnan alaiset toimijat	Tapahtumien määrä ja kävijämäärä
---	---	----------------------------------

Lisätään osallistuvan budjetoinnin käyttöä.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Osallistuvan budjetoinnin käyttö	Käytön lisääminen. /kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue	Käyttö kohteina ja euroina
Young Mikkeli-perintörahasen käyttö nuorilähtöisesti	Nuoret suunnittelevat omia hankkeitaan ja hakevat niiden toteutukseen Young Mikkeli-perintörahoitusta. / nuorisopalvelut	Käyttö kohteina ja euroina

Edistetään yhteisöllistä asumista.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari
Ikäntyneiden monimuotoista asumista (yhteisöllinen asuminen, soluasuminen) kehitetään edelleen.	Ikäntyneiden turvallisuuden tunne ja sujuva arki paranevat yhteisöllisyyttä kehittämällä. /vanhusneuvosto yhteistyössä kaupungin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa	Yhteisöllisen asumisen yksiköiden määrä lisääntyy

Kaupunginorkesteri

Vuosi Palvelu	2025			Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
	TP -2v	TA -1v	TA		
3300 - Kaupunginorkesteri					
konserdit ja esitykset kpl	86,00	90,00	90,00	0	0,00 %
menot / konsertti tai esitys €/kpl	-14 062,42	-12 056,67	-12 133,91	-77	0,64 %
kuulijoiden määrä kpl	20 898,00	19 000,00	20 000,00	1 000	5,26 %
menot / kuulija €/kpl	-57,87	-57,11	-54,60	3	-4,39 %

Keskeiset muutokset kaudella

Orkesteri esiintyy oman suunnitelmansa mukaisesti kausikonsertein ja ilmaistapahtumin. Toimintaan kuuluu osana myös Kulttuuripolku ja Kulttuurikameli, jolla tarjotaan kaupungin päiväkotij- ja kouluikäisille pääsy orkesterimusiikin pariin. Orkesteri tekee mahdollisuuksien mukaan myös tilausesiintymisiä festivaaleilla ja erilaisten yritysten ja yhteisöjen tilaisuuksissa. Orkesteri esiintyy myös kaupungin omilla juhlatilaisuuksissa tilanteen mukaan.

Museopalvelut

Vuosi Palvelu	2025			Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
	TP -2v	TA -1v	TA		
3400 - Museopalvelut					
käynnit kpl	56 952,00	38 500,00	38 500,00	0	0,00 %
menot / käynti €/kpl	-24,92	-35,62	-35,57	0	-0,13 %
näyttelyiden määrä kpl	9,00	9,00	9,00	0	0,00 %
tallenteiden määrä kpl	55 115,00	59 500,00	59 500,00	0	0,00 %
sijoitettavien teosten määrä kpl	409,00	340,00	400,00	60	17,65 %

Keskeiset muutokset kaudella

Museoissa toteutetaan vuonna 2025 neljä vaihtuvaa näyttelyä, joista kolme taidemuseossa ja yksi Suur-Savon museossa. Lisäksi yleisölle on avoinna viisi pysyvää näyttelyä. Kävijätavoite on 38 500 kävijää. Merkittävin yksittäinen tapahtuma Museoitten yö järjestetään perjantaina 24.10.2025.

Kirjastot

Vuosi Palvelu	TP -2v	TA -1v	2025		
			TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
3600 - Mikkelin kirjastot					
Mikkelin kirjastot yhteensä, lainat kpl	716 407,00	690 000,00	710 000,00	20 000	2,90 %
menot / laina €/kpl	-4,21	-4,43	-4,46	0	0,62 %
Mikkelin kirjastot yhteensä, käynnit kpl	418 465,00	480 000,00	480 000,00	0	0,00 %
menot / käynti €/kpl	-7,21	-6,37	-6,59	0	3,54 %

Keskeiset muutokset kaudella

Vuoden 2025 talousarvion asetetaan tavoitteeksi 710 000 lainaa, jolloin pysyttäisiin vuoden 2023 toteuman tasolla. Pidemmän ajan valtakunnallinen kirjastolainauksen trendi on ollut lievästi laskeva. Käyntimäärien tavoitteena on 480 000 käyntiä, joka on sama kuin vuoden 2024 talousarviossa.

Vapaa sivistystyö

Vuosi Palvelu	TP -2v	TA -1v	2025		
			TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
3700 - Vapaa sivistystyö					
opiskelijat kpl	3 813,00	4 000,00	4 000,00	0	0,00 %
menot / opiskelija €/kpl	-421,39	-432,15	-447,50	-15	3,55 %
opetustunnit kpl	16 393,00	17 500,00	17 000,00	-500	-2,86 %
menot / opetustunti €/kpl	-98,02	-98,78	-105,29	-7	6,60 %
kurssilaisia kpl	7 362,00	7 000,00	7 000,00	0	0,00 %
menot / kurssilainen €/kpl	-218,25	-246,94	-255,71	-9	3,55 %

Keskeiset muutokset kaudella

Opiston kielten opettajan tehtävä muutettiin 1.8.2024 alkaen kielten suunnittelijaopettajaksi. Opiston tanssin ja liikunnan koordinaattorin tehtävä muutetaan 1.1.2025 alkaen tanssin ja liikunnan suunnittelijaopettajan tehtäväksi. Opiskelijamäärän odotetaan pysyvän vuoden 2024 tasolla. Opetustoiminnan volyymia lasketaan hallitusti vähentämällä hieman opetustuntimäärää.

Liikuntapaikat

Vuosi				2025		
Palvelu		TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
▲						
☐ 4000 - Liikuntapalvelut						
ohjaaja-avustusta saaneiden järjestöjen määrä kpl		33,00	35,00	35,00	0	0,00 %
menot / avustettu järjestö €/kpl		-14 284,67	-14 128,57	-18 054,29	-3 926	27,79 %
☐ 4300 - Uimahallit						
uimahallien käynnit kpl		157 265,00	170 000,00	170 000,00	0	0,00 %
menot / käynti €/kpl		-11,17	-10,38	-11,59	-1	11,75 %

Keskeiset muutokset kaudella

Toteutetaan Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelmaa, jonka painopisteitä ovat lasten ja nuorten liikunnan, terveysliikunnan ja luontoliikunnan edistäminen sekä tapahtumien mahdollistaminen. Tavoitteena on löytää ratkaisu pidemmän latureitin toteutukselle, parantaa ulkokenttien harjoittelu- ja kilpailuolosuhteita sekä taata jääurheiluun mahdollisimman hyvät olosuhteet harjoitushallin remontin ajaksi. Tarjotaan monipuolista ohjaustoimintaa.

Nuorisotoiminta

Vuosi				2025		
Palvelu		TP -2v	TA -1v	TA	Muutos TA ja -1v	Muutos-% TA ja -1v
▲						
☐ 4510 - Nuorisotoiminta						
nuorisotilat ja -toiminta käynnit kpl		33 849,00	25 000,00	34 000,00	9 000	36,00 %
menot / käynti €/kpl		-30,72	-48,07	-36,04	12	-25,03 %

Keskeiset muutokset kaudella

2. asteen oppilaitosnuorisotyön kehittäminen hankerahoituksella. Moniammatillisen yhteistyön rakenteiden ja prosessien vahvistaminen ja kehittäminen.

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	Käyttösuunnitelma 2024	Lautakunta 2025	2025-2024 Muutos-%	Lautakunta- [13] ero
TO_30 Hyvinvoinnin ja osallisuuden I						
3	Toimintatuotot	2 731 937	3 329 100	3 421 800	2,8 %	3 421 800
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-19 488 645	-19 649 400	-20 595 952	4,8 %	-20 595 952
I	TOIMINTAKATE	-16 756 708	-16 320 300	-17 174 152	5,2 %	-17 174 152
TA_300 Hyvinvoinnin ja osallisuuden p						
3	Toimintatuotot	4 996	2 000	2 200	10,0 %	2 200
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-2 211 936	-2 190 200	-2 197 900	0,4 %	-2 197 900
I	TOIMINTAKATE	-2 206 940	-2 188 200	-2 195 700	0,3 %	-2 195 700
TA_320 Yleiset kulttuuripalvelut						
3	Toimintatuotot	24 562	99 800	99 800	0,0 %	99 800
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-467 653	-586 700	-591 700	0,9 %	-591 700
I	TOIMINTAKATE	-443 091	-486 900	-491 900	1,0 %	-491 900
TA_330 Kaupunginorkesteri						
3	Toimintatuotot	181 146	202 900	202 900	0,0 %	202 900
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-1 209 368	-1 085 100	-1 092 052	0,6 %	-1 092 052
I	TOIMINTAKATE	-1 028 222	-882 200	-889 152	0,8 %	-889 152
TA_340 Museopalvelut						
3	Toimintatuotot	161 846	120 800	123 800	2,5 %	123 800
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-1 419 087	-1 371 300	-1 369 500	-0,1 %	-1 369 500
I	TOIMINTAKATE	-1 257 241	-1 250 500	-1 245 700	-0,4 %	-1 245 700
TA_360 Kirjastopalvelut						
3	Toimintatuotot	502 876	431 800	484 200	12,1 %	484 200
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-3 376 634	-3 459 900	-3 567 700	3,1 %	-3 567 700
I	TOIMINTAKATE	-2 873 758	-3 028 100	-3 083 500	1,8 %	-3 083 500
TA_370 Kansalaisopisto ja osallisuus						
3	Toimintatuotot	423 610	718 300	701 400	-2,4 %	701 400
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-1 768 909	-2 044 200	-2 112 100	3,3 %	-2 112 100
I	TOIMINTAKATE	-1 345 298	-1 325 900	-1 410 700	6,4 %	-1 410 700
TA_400 Liikuntapalvelut						
3	Toimintatuotot	1 179 618	1 528 200	1 612 200	5,5 %	1 612 200
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-7 615 226	-7 355 000	-8 063 200	9,6 %	-8 063 200
I	TOIMINTAKATE	-6 435 607	-5 826 800	-6 451 000	10,7 %	-6 451 000
TA_450 Nuorisopalvelut						
3	Toimintatuotot	253 282	225 300	195 300	-13,3 %	195 300
37	Valmistus omaan käyttöön					0
4	Toimintakulut	-1 419 833	-1 557 000	-1 601 800	2,9 %	-1 601 800
I	TOIMINTAKATE	-1 166 551	-1 331 700	-1 406 500	5,6 %	-1 406 500

Otsikko Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Laatijan nimi: Virpi Siekinen

1.Toiminnan nykytila ja toimintaympäristön muutos

1.1 Henkilöstötarpeeseen vaikuttavat muutokset, jotka vaikuttavat vuosina 2025-2028 (lainsäädännöstä tai muualta tulevat muutokset ml sopeuttamisohjelman, Patu:n/vast vaikutukset)

Kansalaisopisto ja osallisuus Vapaan sivistystyön valtionosuuksia leikattiin vuonna 2024. Vaikutuksia peilataan henkilöstötarpeeseen tarvittaessa lähinnä tuntiopettajien suhteen.

Kaupunginorkesteri Ei tiedossa muutoksia ennen kuin Mikaeli Oy:n ja kaupunginorkesterin tulevaisuuden toimintamalli on selvillä.

Kirjastopalvelut Säästöohjelmien puitteissa tehtyjen henkilöstövähennysten johdosta kirjaston henkilöresurssi on niukka, mikä vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen. Jotkut käyttävät osa-aikatyötä tai palkattomia poissaoloja jaksamisensa tueksi. Järjestelyistä huolimatta niukka resurssi tuottaa usein myös hankaluutta palveluiden järjestämiseen. Esimerkiksi äkilliset poissaolot aiheuttavat palvelupisteiden sulkemista ja lähikirjastojen palveluaikojen muuttamista omatoimijaksi. Aluehallintovirasto suositaa kirjaston lakisääteisiä tehtäviä toteuttamaan riittäväksi määräksi 0,8 htv / 1000 asukasta. Mikkelin seutukirjaston suhdeluku on 0,57 htv / 1000 asukasta. Toisin ilmaistuna kirjaston palkkaaman henkilöstön määrä on tällä hetkellä noin 2/3 suosituksen htv-määrästä. Lisää resurssia tarvittaisiin muun muassa kouluyhteistyöhön sekä kaikenikäisten lukuharrastuksen ja lukutaitojen edistämiseen kansallisen lukutaitostrategian mukaisesti.

Museopalvelut Museotoimen henkilöstöresurssointi on tiukka. Museotoimesta puuttuu useita keskeisiä vakansseja, jotta toimintaa voitaisiin kehittää museolain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. Tällaisia puuttuvia vakansseja ovat mm. konservattori, museolehtori, Päämajamuseon amanuenssi ja toinen museomestari.

Konservattorin työtehtäviin kuuluu museokokoelmista huolehtiminen, kokoelmien kunnon tarkastaminen, esineiden ja taideteosten kunnostaminen ja puhdistaminen. Vakanssin puuttuessa tätä työtä joudutaan hoitamaan ostopalveluna. On huomioitava, että koska kokoelmien säilytystilat eivät vastaa museostandardeja, kokoelmien kunto heikkenee väijäämättä.

Museolehtorin työtehtäviin kuuluu yhteydenpito eri asiakasryhmiin, koulun ja museon yhteistyön kehittäminen, museokasvatus sekä työpajojen ja tapahtumien järjestäminen. Tätä työtä joudutaan hoitamaan ostopalveluna. Museotoimen ja opetustoimen yhteistyönä syksyllä 2013 aloitettua Museolinkki –toimintaa jatketaan lukuvuonna 2024-2025. Toiminta tähtää koulujen ja museoiden yhteistyön syventämiseen. Tavoitteena on museolehtorin/museopedagogin vakanssin perustaminen.

Päämajahistoria on Mikkelin seudun kulttuuriperinnön keskeistä aihepiiriä. Sodan ja rauhan keskus Muisti aloitti toimintansa Päämajatalossa 4.6.2021. Päämajamuseo ja Muisti toimivat yhteistyössä ja muodostavat asiakasnäkökulmasta katsoen yhden käyntikohteen. Päämajataloon on muodostunut valtakunnallisesti merkittävä matkailukohde. Yhteistyö Muistin kanssa, toiminnan kehittäminen ja Päämajamuseon näyttelyn uudistaminen edellyttävät riittävää henkilöstöresurssointia. Päämajamuseossa tulee olla päätoiminen amanuenssi vastaamassa asiakaspalvelun kehittämisestä, näyttelyistä ja kokoelmista. Muistin ja museoiden välillä tavoitellaan synergiahyötyjä asiakaspalvelussa, markkinoinnissa, kohteiden avoinnapidossa ja henkilöstöresurssin käytössä. Nykyinen resurssointi, jossa Suur-Savon museon amanuenssi hoitaa yksin sekä Päämajamuseon että Suur-Savon museon kokoelmat ja näyttelyt, on riittämätön.

Museomestari vastaa eri kohteiden tekniikan toimivuudesta, hälytysjärjestelmistä ja toimitilojen kunnon tarkkailusta. Hän on mukana näyttelyiden pystyttämisen, purkamisen, pakkaamisen ja kuljetuksissa. Toimipisteiden määrän ollessa suuri museomestari ei ehdi tehdä kaikkia hänelle kuuluvia työtehtäviä. Museomestarin sijaistaminen lomien ja sairauslomien aikana tulee varmistaa riittävällä henkilöstöresurssoinnilla. Museoilla on toimipisteitä ja kokoelmien säilytystiloja 14:ssä eri paikassa viestikeskus Lokin ollessa yleisöltä suljettuna.

Museotoimessa henkilötövuosia on käytettävissä yhteensä 10,2. Tästä museoille suunnattu toimistosihteeriresurssi on 0,2:htv. Museohteiden ympärivuotinen avoinnapito ei onnistu nykyistä pienemmällä museovirkailijoiden määrällä. Museokokoelmien hoitoon jäävä henkilöstöresurssi on täysin riittämätön.

Museotoimi saa valtionosuutta henkilötövuosien perusteella. Museon valtionosuus vuonna 2024 on 385 796 euroa. Vuonna 2024 valtionosuutta maksetaan 9,5 + 1,2:stä henkilötövuodesta eli yhteensä 10,7 henkilötövuodesta. Museolla on tällä hetkellä 10,2 henkilötövuotta käytössä. Museotoimelle myönnettyjen valtionosuushenkilötövuosien ja toteutuneiden henkilötövuosien ero on 0,5 htv. Vaarana on, että opetus- ja kulttuuriministeriö vähentää museoiden saamia valtionosuushenkilötövuosia mikäli museoiden henkilötövuosia ei saada valtionosuusjärjestelmän edellyttämälle tasolle. Yksi menetetty valtionosuushenkilötövuosi vähentää valtionosuutta keskimäärin yli 30 000 euroa.

Liikuntapalvelut Liikuntapalveluilla on työskennellyt työllisyyspalveluiden kautta tulleita vuosittain noin 3 htv:n verran. He ovat pääasiassa työskennelleet ulkoliikuntapaikoilla ja jäähalleilla liikuntapaikkojen hoitajina. Tämä on ollut merkittävä lisäresurssi, joka on juuri ja juuri mahdollistanut mm. jäähallien ja ylipainehallin ylläpidon kolmella vakituisella liikuntapaikkojen hoitajalla, yhdellä liikuntapaikkamestarilla sekä ulkoliikuntapaikkojen liikuntapaikkojen hoitajien lisävulla/työvuoroilla halleilla. Ulkoliikuntapaikoilla työllisyyspalveluiden kautta työllistetyt ovat mm. olleet apuna ammattitaidosta riippuen mm. reittien raivauksissa, latujen ajossa moottorikelkoilla, lumen tykytyksessä tekolumiladulle, liikuntapaikkojen kunnostus- ja rakennusprojekteissa jne. Mm. Keskusta-alueen jäälatujen ja jäälle tehtävien luisteluereittien ylläpito on ollut lähes kokonaan työllisyyspalveluilta saatavan lisäresurssin varassa. Tarve 3 htv lisäykselle liikuntapaikkojen ylläpidossa.

Nuorisopalvelut Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on viime vuosina toteutettu hankerahoituksen avulla ja vuoden 2024 alusta alkaen kaksi koulunuorisotyöntekijän työsuhdetta on vakinaistettu nuorisopalveluiden palvelualueelle sekä kaksi työsuhdetta perusopetuksen palvelualueelle. Näillä resursseilla ei kuitenkaan pystytä vastaamaan koulujen ja oppilaitosten tarpeisiin, eteenkään 2. asteen oppilaitosten osalta. Hankerahoitusta voidaan hyödyntää 2. asteen oppilaitosnuorisotyöhön vuoden 2025 ajan yhden HTV:n verran.

Alueellisen nuorisotyön henkilöstöresurssia (nuoriso-ohjaajat) on käytettävissä yhdeksän HTV:tä. Alueellisen nuorisotyön keskeisenä toimintamuotona on nuorisotilatoiminta, jota toteutetaan viidellä nuorisotilalla. Tämän lisäksi nuoriso-ohjaajaresurssia käytetään mm. Ankkuritoimintaan, tapahtumien järjestämiseen, kansainväliseen nuorisotyöhön ja ehkäisevään päihdetyöhön. Kuntaorganisaatioissa nuoriso-ohjaajaresurssin keskiarvo (htv/väestö) on 13,5 HTV:tä.

Vleiset kulttuuripalvelut Laki kuntien kulttuuritoiminnasta uusittiin vuonna 2019, jonka myötä toimintakentänkin voidaan katsoa laajentuneen. Mikkelin kaupungin resurssit kulttuuripalveluille ovat kulkeneet päinvastaiseen suuntaan, minkä vuoksi toimintakentän laajenemiseen ei olla pystytty vastaamaan. Kolmen henkilön organisaatio on hyvin haavoittuvainen.

1.2 Ostopalvelut ja ulkoistaminen

Kansalaisopisto ja osallisuus Suunnitelmissa ei ole uusien ostopalveluiden käyttöönottoa.

Kaupunginorkesteri Suunnitelmissa ei ole uusien ostopalveluiden käyttöönottoa.

Kirjastopalvelut Suunnitelmissa ei ole uusien ostopalveluiden käyttöönottoa.

Museopalvelut Puuttuvien vakanssien vuoksi joitakin toimintoja hoidetaan ostopalveluina. Näitä ovat mm. museokokoelmien konservointi, museopedagogiikka sekä hankalasti liikuteltavien näyttelyesineiden, kokoelmateosten ja taideteosten siirrot. Nykyisessä henkilöstöresurssitilanteessa ostopalveluiden tarve ei vähene vaan kasvaa.

Liikuntapalvelut Tukesin vuonna 2023 tekemän tarkastuksen myötä Mikkelin kaupunki sai kehotuksen rantavalvonnan järjestämisestä. Kesällä 2024 valvonta aloitettiin Kaihun uimarannalla (10.6.-4.8.) ostopalveluna. Kesälle 2025 on tarkoitus laajentaa ostopalveluna valvontaa Pitkäjärven uimarannalle. Valvontaa on mahdollisesti laajennettava tulevana vuosina myös esim. Ristiinaan ja Pankalammelle. Ostopalvelu ei vaikuta nykyisen henkilöstön määrään vaan on turvallisuuden lisäämiseksi tehtävä lisäys palvelun tarjonnassa.

Tekolumenladun tykytyksessä joudutaan varautumaan ostopalvelun lisäämiseen (työllisyyspalveluiden kautta tulleiden työllistettyjen poistuminen ja seurojen vähentynyt mahdollisuus tehdä tykitystä talkoilla (seuroille maksetaan työstä). Ostopalveluja joudutaan hankkimaan myös muualle ulkoliikuntapaikkojen hoitoon työllisyyspalveluiden kanssa tehtävän yhteistyön lakattua. Resurssit talvisin jo lähtökohtaisesti liian pienet suhteessa liikuntapaikkojen määrään. Mahdollisuus palkata työntekijöitä työllisyyspalveluiden kautta tulleille, vähentää huomattavasti tarvetta lisätä ostopalveluja.

Nuorisopalvelut Ei muutoksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Suunnitelmissa ei ole uusien ostopalveluiden käyttöönottoa. Tarvekohtaisesti tapahtumatuotantoihin voidaan ottaa esimerkiksi tuottajatyötä ostopalveluna, kuten tähänkin asti on tehty.

2. Tavoiteorganisaation kuvaaminen ja henkilöstöresurssit 2025-2028

Tavoiteorganisaation kuvaaminen / tavoiteorganisaation päivittäminen

2.0 Sanallinen kuvaus tavoiteorganisaation toteutumisesta ja sen päivittämisestä: (Patu:n/vast vaikutukset ja tavoiteorganisaatio 2024 vaikutukset erityisesti 2025 ja eteenpäin)

Kansalaisopisto ja osallisuus Organisaatio on sen kokoinen ja sellainen kuin sen on tarkoituksenmukaistakin olla.

Kaupunginorkesteri Organisaatio on sen kokoinen ja sellainen kuin sen on tarkoituksenmukaistakin olla.

Museopalveluissa on tällä hetkellä 10,2 henkilötyövuotta. Syksyllä 2019 kaupunginvaltuustossa hyväksytyssä Mikkelin kaupungin museoiden Museo-ohjelmassa esitetään useiden vakanssien perustamista siten, että vuoteen 2024 mennessä museoissa olisi yhteensä 14 henkilötyövuotta. Patu -toimenpiteet eivät aiheuta rakenteellisia muutoksia museotoimessa.

Liikuntapalvelut Jotta liikuntapaikkaverkosto pystytään pitämään entisellään, tarvitaan n. 3 htv:n lisäys työllisyyspalveluiden kautta tulleiden työllistettyjen tilalle.

Liikunnanohjaajan ja erityisliikunnanohjaajan nimikkeet on tarkoitus muuttaa liikuntakoordinaattoreiksi. Työnkuva on jo osittain muuttunut ja tulee vielä tulevaisuudessa muuttumaan yhä enemmän koordinaatiotehtävien suuntaan, joita ovat mm. vertaisohjaajien kouluttaminen ja toiminnan koordinointi, ohjauksen järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, jotta saadaan toimintaa laajennettua ja tehostettua mahdollisimman paljon nykyresursseilla, elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan laajentaminen (tutkimuksilla todettu vaikuttavaksi). Muista kaupungeista hyviä kokemuksia muutoksesta. Liikunnanohjauksessa koulupt- kokeilu ja elintapaohjauksen tarve ja suosio ovat mahdollisia tekijöitä lisäämään tarvetta henkilöstömäärän lisäämiselle liikunnan ohjaus-/koordinaatiopuolella.

Nuorisopalvelut Säästöohjelmilla ei vaikutuksia henkilöstömäärään.

Yleiset kulttuuripalvelut Säästöohjelmilla ei vaikutuksia henkilöstömäärään.

2.1 Vakituisen henkilöstömäärän kehitys vuosina 2025-2028

Kansalaisopisto ja osallisuus Ei odotettavissa olevia muutoksia.

Kaupunginorkesteri Ei odotettavissa olevia muutoksia.

Kirjastopalvelut Henkilöresurssia esitetään lisättäväksi 2 htv:llä kaudella 2025-2028. Tätä lisäystä esitettiin myös vuoden 2024 henkilöstösuunnitelmassa, joka on hyväksytty päätöksenteossa. Silloin vakinaisten tehtävien lukumäärä nousisi 33:sta 35:een ja suhdeluku saataisiin nousemaan 0,6 htv:een / 1 000 asukasta.

Museopalveluissa on tällä hetkellä 10,2 henkilötyövuotta. Syksyllä 2019 kaupunginvaltuustossa hyväksytyssä Museo-ohjelmassa esitetään useiden vakanssien perustamista siten, että vuoteen 2024 mennessä museoissa olisi yhteensä 14 henkilötyövuotta. Vuoden 2025 talousarvion laatimisen yhteydessä ehdotetaan museolehtorin vakanssin perustamista (1 htv).

Liikuntapalvelut 1-3 htv liikuntapaikkojen hoidon puolelle (työllistettyjen tilalle). Toivottavasti/tavoitteena vakituisia 3 htv, joka mahdollistaa osaavan työvoiman saannin ja pienentää muiden työntekijöiden kuormaa jatkuvalla perehdyttämiseltä.

Koulupt –hanke käynnissä lukuvuoden 2024-2025 = 2 henkilöä palkattu 10 kk ajaksi. Jos kokemukset hyvät ja koulupt tuo odotettua parannusta lasten liikkumiseen ja terveellisiin elintapoihin, on perusteltua miettiä koulupt –toiminnan vakiinnuttamista.

Mikkelissä on oltu senioreiden elintapaohjauksessa edelläkävijöitä Suomessa, asiakkaita on testattu alusta saakka järjestelmällisesti ja vaikuttavuus on ollut hyvä. Ryhmät täyttyvät ilman mainostamista, jonot uusiin ryhmiin ovat pitkiä. Tällä henkilöstömäärällä ei kuitenkaan pystytä kasvattamaan asiakasmääriä tarpeeksi suhteessa kysyntään ja tarpeeseen. 1 htv:n lisäys toisi jo selvää parannusta tilanteeseen.

Nuorisopalvelut Ei odotettavissa olevia muutoksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Jos toiminnassa tehdään muutoksia, tulee sen näkyä lisäyksenä henkilöresursseissa.

2.2 Määräaikaisen henkilöstömäärän kehitys vuosina 2025–2028.

Kansalaisopisto ja osallisuus Yhdessä osallistuen ESR-hanke käynnistyi loppuvuodesta 2023 ja kestää maaliskuun 2026 loppuun. Hankkeeseen palkattiin määräaikainen projektipäällikkö ajalle 1.10.2023-31.3.2026 ja kaksi määräaikaista projektiasiantuntijaa ajalle 1.11.2023-30.10.2025.

Kaupunginorkesteri Orkesterissa määräaikaista henkilöstöä käytetään joko muusikoiden sijaisina sairastapauksissa ja/tai lisäsoittajina riippuen ohjelmistosta. Myös monet solistit ja kapellimestarit ovat määräaikaisilla työ sopimuksilla. Määräaikainen työvoima on näin ollen hyvin olennaista orkesterin toiminnalle.

Kirjastopalvelut Kirjastopalveluissa on välttämätöntä käyttää määräaikaisia työntekijöitä seutukirjastojen (Hirvensalmi, Pertunmaa, Puumala) henkilöstön lomien ja poissaolojen sijaistamiseen, koska kirjastopalvelu pitää tuottaa kuntien kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti. Sijaisten palkkakustannukset sisältyvät palvelusopimukseen ja kuntia veloitetaan toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Määräaikaiseen hanketyöhön suunnitellaan palkattavan henkilöitä riippuen saaduista kehittämisavustuksista. Hanketyöntekijöiden palkkakustannukset katetaan avustuksilla. Hankkeiden avulla pystytään kehittämään toimintaa ja palveluja.

Etenkin pääkirjastolla käytetään jatkuvasti määräaikaista työvoimaa, jolle kirjasto ei maksa palkkaa, kuten siviilipalvelushenkilöitä, harjoittelijoita ja työkokelijoita. Nämä henkilöt ovat aineistoprosessien kannalta käytännössä välttämättömiä nykyisessä henkilöstötilanteessa.

Museopalvelut Kesäaikana, jolloin kaikki museopalvelujen yleiskohteet ovat avoinna, on ollut kohteiden avoinnapidossa ja valvonnassa museopalvelujen budjetista palkattuja museoalan opiskelijoita (3 opiskelijaa). Parin viime vuoden aikana opiskelijoita ei ole palkattu. Lisäksi kohteiden avoinnapidossa on koululaisia vuosittain 7-8 henkilöä. Keskimäärin 1-2 opiskelijaa on palkattu vuosittain erilaisiin projekteihin. Määräaikaisten työntekijöiden vähentäminen onnistuu vain sulkemalla yleisölle avoinna pidettäviä museokohteita. Lisäksi Sodan ja rauhan keskus Muistiin rekrytoidaan 5-6 kesätyöntekijää (koululaisia) ja Jalkaväkimuseoon 5 kesätyöntekijää (koululaisia) Mikkelin kaupungin museoiden toimesta.

Liikuntapalvelut 1-3 htv liikuntapaikkojen hoidon puolelle (työllistettyjen tilalle). Toivottavasti/tavoitteena määräaikaisia 0 htv ja vakituisia 3 htv.

Koulupt –toimintaan palkattu 2 liikunnanohjaajaa/hanketyöntekijää lukuvuodelle 2024-2025. Rahoitus OKM:n avustuksesta sekä testamenttivarjoista. Koulupt- toiminnalle on alustavasti tarkoitus hakea OKM:ltä rahoitusta myös lukuvuodelle 2025-2026. Omavastuuosuus tarvitaan.

Nuorisopalvelut Nuorisopalvelut pyrkii aktiivisesti hyödyntämään hankerahoituksia. Määräaikaista henkilöstä palkataan, mikäli nuorisopalveluille myönnetään avustuksia. Hankeavustukset mahdollistavat palveluiden kehittämistä sekä uusien toimintamuotojen kokeilua.

Yleiset kulttuuripalvelut Määräaikaista on kulttuuripalveluissa lähinnä mahdollisten hankkeiden myötä. Yleensä hanketyöntekijöiden palkkakustannukset katetaan saaduilla avustuksilla. Lisäksi kesäaikana kulttuuripalveluissa on työskennellyt 7-10 kpl kesätyöntekijöitä.

2.3 Eläkepoistuma ja sen hyödyntäminen

Kansalaisopisto ja osallisuus Eläköityvien tehtäviä ei ole tarkoitus jättää täyttämättä, ellei toimintaympäristö jostain syystä radikaalisti muutu (esim. valtionosuusleikkausten takia).

Kaupunginorkesteri Eläköityvien tehtäviä ei ole tarkoitus jättää täyttämättä, ellei toimintaympäristö jostain syystä radikaalisti muutu (esim. valtionosuusleikkausten takia).

Kirjastopalvelut Kirjastopalveluista eläköityvien tehtävät suunnitellaan täytettävän. Tehtäväankuvat tarkistetaan rekrytoinneissa aina tapauskohtaisesti, jotta voitaisiin saada mahdollisimman hyvin seutukirjaston tarpeita vastaavan osaamisen omaavia työntekijöitä. Korkeakoulutetun henkilöstön määrä ei saa edelleen laskea.

Museopalvelut Mikäli museokohteita aiotaan pitää nykyisessä laajuudessaan avoinna yleisölle ja museopalveluiden taso halutaan säilyttää nykyisellään, on eläköityvien henkilöiden tilalle rekrytoitava uudet työntekijät. Kulttuurihistoriallisessa Suur-Savon museossa, taidemuseossa (alueellisessa vastuumuseossa) ja Päämajamuseossa tulee säilyttää ympärivuotinen avoinnapito, jotta museolain museokohteiden avoinnapitoa koskevat edellytykset täyttyvät ja museoiden valtionosuus saadaan täysimääräisenä. Suunnitelmakauden aikana eläköityy alueellisesta museotoiminnasta vastaava amanuessi. Vakanssin täyttäminen eläköitymisen jälkeen on välttämätöntä.

Liikuntapalvelut Eläköityvien tehtäviä ei voi jättää täyttämättä ilman merkittäviä vähennyksiä liikuntapaikkatarjonnassa.

Nuorisopalvelut Nuorisopalveluissa ei ole lähivuosille näkyvissä eläköitymisiä.

Yleiset kulttuuripalvelut Kulttuuripalveluissa ei ole lähivuosille näkyvissä eläköitymisiä.

2.4 Henkilöresurssien sisäiset muutokset

Kansalaisopisto ja osallisuus -

Kaupunginorkesteri On ollut puhetta mahdollisen markkinointi- ja myyntiresurssin saamisesta esimerkiksi jaettuna reseurssina muiden kulttuurin alan tulosalueiden kanssa. Ei ole kuitenkaan päätöstä tästä olemassa. Mikaeli Oy:n ja kaupunginorkesterin mahdollinen uudelleenorganisointi tulee vaikuttamaan tähän. Ei päätöksiä vielä tiedossa.

Kirjastopalvelut Henkilöstöä käytetään joustavasti toimipisteiden välillä esimerkiksi äkillisten poissaolojen paikkaamiseen. Koska henkilöresurssi on niukka, yllättäviä poissaoloja ei silti aina pystytä korvaamaan. Muutamat työntekijät työskentelevät myös suunnitellusti useammassa kuin yhdessä toimipisteessä. Nämä käytännöt ovat olleet voimassa pitkään ja muutoksia tehdään tilanteen mukaan. Useissa toimipisteissä työskentely lisää työn vaativuutta ja kuormittavuutta.

Vahtimestariresurssin turvaaminen on edelleen välttämätöntä aineistokuljetusten, muun logistiikan sekä tapahtumiin liittyvien tilajärjestelyiden takia. Kirjastolla on tarvetta myös toimistosihteeriresurssille, jota ei ole vuosiin ollut. Tarve on 0,2 – 0,5 htv, riippuen siitä missä laajuudessa kirjastohenkilökunnan nykyään hoitamia toimistotehtäviä siirrettäisiin.

Museopalvelut Ei muutoksia.

Liikuntapalvelut Liikuntapaikkojen hoitajat, uimahallien työntekijät ja liikunnanohjaajat työskentelevät pääasiallisen työkenttensä lisäksi muissa kohteissa osaamisensa ja oman työn sallimien rajojen puitteissa.

Nuorisopalvelut Ei muutoksia.

Yleiset kulttuuripalvelut Ei muutoksia.

PALVELUALUEIDEN HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 2024-2028

Palvelualueen ilmoituksen mukaan			Henkilöstö-	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028	Muutos		
			määrä	palvelualueen	palvelualueen	palvelualueen	palvelualueen	Yht.		
			31.5.2024	asettama	asettama	asettama	asettama	2024-2028		
				Muutos	Muutos	Muutos	Muutos			
Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue	Hallinto- ja elinvoimapalvelut	vakituiset	26					-26		
	Hallinto- ja elinvoimapalvelut	määräaikaiset	14					-14		
	Henkilöstöpalvelut	vakituiset	12					-12		
	Henkilöstöpalvelut	määräaikaiset	0					0		
	Talous- ja elinvoimapalvelut	vakituiset	22					-22		
	Talous- ja elinvoimapalvelut	määräaikaiset	0					0		
	Viestintä	vakituiset	4					-4		
	Viestintä	määräaikaiset	0					0		
	Ruoka- ja puhtauspalvelut	vakituiset	126					-126		
	Ruoka- ja puhtauspalvelut	määräaikaiset	10					-10		
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue	Ympäristöpalvelut	vakituiset	25					-25		
	Ympäristöpalvelut	määräaikaiset	7					-7		
	Kasvatus ja opetus, hallinto	vakituiset	5					-5		
	Kasvatus ja opetus, hallinto	määräaikaiset	1					-1		
	Varhaiskasvatus	vakituiset	421					-421		
	Varhaiskasvatus	määräaikaiset	97					-97		
	Perusopetus	vakituiset	471					-471		
	Perusopetus	määräaikaiset	180					-180		
	Lukiot	vakituiset	41					-41		
	Lukiot	määräaikaiset	2					-2		
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	Kirjastot*	vakituiset	32	33	34	35	35	3		
	Kirjastot**	määräaikaiset	5	2	2	2	2	-3		
	Kansalaisopisto	vakituiset	8	9	9	9	9	1		
	Kansalaisopisto	määräaikaiset	3	3	3	3	3	0		
	Liikuntapalvelut	vakituiset	31	31	31	31	31	0		
	Liikuntapalvelut	määräaikaiset	5	5	5	5	5	0		
	Nuorisopalvelut	vakituiset	18	18	18	18	18	0		
	Nuorisopalvelut	määräaikaiset	3	3	3	3	3	0		
	Museot	vakituiset	10	11	11	12	12	2		
	Museot	määräaikaiset	0	0	0	0	0	0		
	Yleiset kulttuuripalvelut	vakituiset	3	3	3	3	3	0		
	Yleiset kulttuuripalvelut	määräaikaiset	0	0	0	0	0	0		
	Kaupunginorkesteri	vakituiset	15	15	15	15	15	0		
	Kaupunginorkesteri	määräaikaiset	1	1	1	1	1	0		
	Otavia	vakituiset	67					-67		
	Otavia	määräaikaiset	12					-12		
	Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	Lautakunta ja johtaminen	vakituiset	4					-4	
Lautakunta ja johtaminen		määräaikaiset	4					-4		
Kaupunkikehitys		vakituiset	40					-40		
Kaupunkikehitys		määräaikaiset	3					-3		
Kaupunkiympäristö		vakituiset	36					-36		
Kaupunkiympäristö		määräaikaiset	2					-2		
Rakennusvalvonta		vakituiset	16					-16		
Rakennusvalvonta		määräaikaiset	1					-1		
Maaseututoimi		vakituiset	128					-128		
Maaseututoimi		määräaikaiset	16					-16		
Mikkelin vesilaitos	vakituiset	23						-23		
	määräaikaiset	0						0		
Palvelualueet yhteensä		vakituiset	1584	120	0	121	0	123	0	-1461
Palvelualueet yhteensä		määräaikaiset	366	14	0	14	0	14	0	-352
YHTEENSÄ			1950	134	0	135	0	137	0	-1813

* Kirjastossa vakinaisia on nyt 33. Yksi tehtävä on ollut täyttämättä 31.5.2024.

** Kirjaston kaikki 5 määräaikaista ovat "luonnollisesti poistuvia", kuten vuorotteluvapaasijaisia ja seutujen sairauslomasijaisia.

- **Viran palkkausmäärärahan tulee sisältyä talousarvioon**
- **Virkaan kuuluvat tehtävät tulee lisäksi kuvata tehtävänkuvauslomakkeelle ennen viran perustamista**

Virkanimike	Työyksikön nimi	Työaika- muoto	Kelpoisuusvaatimus	Hinnoittelu- ryhmä ja esitys tehtävä- kohtaiseksi palkaksi (TVA)	Arvio palkkakustan- nuksista vuositasolla (ilman sivukuluja vuonna 2025)	Kustannus- vaikutus	Perustamis- ajankohta	Perustelut
Lisätietoja: Ei perustettavia virkoja.								

- Perustelut sellaisessa muodossa, että niitä voidaan käyttää kh:n päätöksen pohjana.
- Kustannukset oikein arvioituna ja ne tulee olla mukana myös TAE:ssa.
- Säännöllinen työaika, jos se ei ole VES:ssa tai TES:ssa mainittu.

Henkilöstösuunnitelma: lakkautettavat virat 2025

Liite 3

Palvelualue Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Hyvinvointi ja osallisuus

Yhteyshenkilö **Virpi Siekkinen**

Nimike	Lakkauttamis- ajankohta	Vakanssi- numero	Kustannussäästö	Perustelut
Lisätietoja Ei lakkautettavia virkoja.				

- Perustelut sellaisessa muodossa, että niitä voidaan käyttää kh:n päätöksen pohjana.
- Kustannussäästöt arvioituna ja huomioituna TAE:ssa.

Koulutussuunnitelma 2025

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Valmistelija Virpi Siekkinen

1. Arvioi tulosalueen henkilöstön **tämänhetkistä** ammatillista osaamista; mitkä ovat vahvuudet ja kehittämiskohteet?

Kansalaisopisto ja osallisuus Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvällä tasolla. Osaaminen perustuu suhteellisen pitkien työhistorioiden ansiosta kokemukseen sekä aikaisempiin koulutuksiin. Kehittämiskohteina on uusien työntekijöiden perehdyttäminen sekä koko henkilöstön osalta osaamisen kartuttaminen ja monipuolistaminen, jotta pystytään vastaamaan ajan haasteisiin niin opiston koulutustarjonnan kuin ammatillisen osaamisenkin suhteen.

Kaupunginorkesteri Muusikoiden ammatillinen osaaminen on hyvällä tasolla. Vahvuutena korkea koulutustaso sekä terve ikäjakauma orkesterissa, joka mahdollistaa eri sukupolvien välisen keskustelun ja osaamisen yhdistämisen. Kehittämiskohteina on uusien työntekijöiden perehdyttäminen sekä osaamisen kartuttaminen ja monipuolistaminen ulkopuolisen orkesterikouluttajan toimesta. Toimistohenkilökunnan osaaminen hyvällä tasolla. Suomen sinfoniaorkesteri ry järjestää hyviä koulutuksia toimistohenkilökunnalle, jotta pysytään ajan hermolla.

Kirjastopalvelut Henkilöstön osaaminen on kokonaisuutena jonkin verran ohentunut muun muassa siksi, että kokeneita työntekijöitä on eläköitynyt viime vuosina runsaasti. Tämä näkyy esimerkiksi kirjallisuuden sisältöosaamisessa. Muita kehittämiskohteita ovat ohjaustaidot, digitaidot ja viestinnälliset taidot. Kokonaisuutena tarkastellen henkilöstön vahvuutena on osaamisen monipuolisuus.

Museopalvelut Museoissa on monipuolista ammatillista osaamista. Asiakaspalvelu, näyttelyiden suunnittelu ja toteuttaminen, museokokoelmien hoito ja esittely, tutkimus- ja julkaisutoiminta ovat vahvuuksia. Digitaalisuus museopalveluissa lisääntyy koko ajan. Digitaalisuutta hyödynnetään museoissa mm. kokoelmatyössä, verkkonäyttelyissä, digiopastuksissa, markkinoinnissa ja verkkokaupassa. Osaamistarvetta on digitaalisten taitojen hallinnassa.

Liikuntapalvelut Liikuntapaikkojen hoidossa sekä ohjaustoiminnassa osaaminen perustuu suhteellisen pitkien työhistorioiden ansiosta kokemukseen sekä koulutuksiin. Työntekijöitä kannustetaan suorittamaan työtehtävistä riippuen joko liikunta-paikka-alan ammattitutkinto, liikunta-alan ammattitutkinto tai vastaava. Pyritään myös mahdollistamaan täydennyskoulutuksia olosuhteiden ja alan vaatimusten muuttuessa. Kehittämiskohteina on uusien työntekijöiden perehdyttäminen ja uuden perehdytystyökalun käyttö sekä koko henkilöstön osalta osaamisen kartuttaminen ja monipuolistaminen, jotta pystytään vastaamaan ajan haasteisiin.

Nuorisopalvelut Avoinna olleisiin tehtäviin on ollut saatavilla kelpoisuusehdot täyttäviä henkilöitä. Työtehtävien edellyttämää ammatillista osaamista on pyritty täydentämään tarpeiden mukaisesti, joka on pitkälti perustunut työntekijän halukkuuteen kouluttautua ja täydentää osaamistaan. Nuorisotyön tulee kehittyä ja pysyä ajan hermoilla. On tärkeää varmistaa, että koko henkilöstön ammatillinen osaaminen on ajantasainen.

Yleiset kulttuuripalvelut Vahvuutena tiimin moninaiset taustat; löytyy pitkää kunnallistyön historiaa sekä tuorempaakin tulijaa. Paikallinen kulttuurikentän ja -toimijoiden tuntemus on vahvaa. Kehittämiskohteina mm. kaupunkilaisten moninaisuuden huomioiminen palvelutuotannossa, digitaalisuuden voimistumiseen liittyvät aihealueet, visualisointi sekä viestintätaidot, erilainen sisältöosaaminen sekä osallisuuden menetelmät.

2. Mitä osaamistarpeita tulosalueen henkilöstöllä ammattiryhmittäin on suhteessa **tulevaisuuden** osaamisvaatimuksiin:

Kansalaisopisto ja osallisuus Hallinto henkilöstön osaamistarpeet kohdistuvat kehittyvien sekä uusien ohjelmistojen hallitsemiseen, opetushenkilöstön pedagogiikkaan. Koko henkilöstön osalta opiston toiminnan kehittämiseen.

Kaupunginorkesteri Toimistohenkilöstön osalta osaamisen kehittäminen keskittyy tulevaisuuden näkymien tietämiseen ja uusien innovaatioiden hyödyntämiseen. Uusien ohjelmistojen ja muiden teknologisten kehitysten seuraaminen tärkeää.

Kirjastopalvelut Osaamistarpeita ei ole kirjastohenkilökunnan kohdalla tarkoituksenmukaista jaotella ammattiryhmittäin, koska samalla ammattinimikkeellä työskentelevillä henkilöillä voi olla erilaisia tehtävänkuvia. Esimerkiksi lähikirjastossa toimipisteen ainoana työntekijänä työskentelevä kirjastovirkailija tarvitsee erilaista osaamista kuin pääkirjastolla yhtenä useista virkailijoista työskentelevä henkilö. Kirjastohenkilökunnan osaamistarpeita ovat kaikissa ammattiryhmissä:

- Digiosaaminen
- Viestintä ja markkinointi, erityisesti digitaalinen viestintä
- Asiakaskunnan moninaisuuteen liittyvä osaaminen
- Kirjaston yhteiskunnalliseen rooliin liittyvä osaaminen, demokratiatyö
- Osallistamistaidot
- Esiintymistaidot

Myös asiakaspalveluosaaminen ja tiedonhakuosaaminen, jotka ovat keskimäärin kirjastohenkilökunnan vahvuuksia, vaativat joillakin parantamista.

Museopalvelut Digitaalisuuteen liittyvä osaaminen on keskeistä nyt ja tulevaisuudessa.

Liikuntapalvelut Elintapojen ja fyysisen aktiivisuuden muutokset, ilmastonmuutos, digitalisaatio, väestön ikääntyminen ja kaupungistuminen tuovat liikunta-alalle muutoksia ja sitä kautta uusia osaamistarpeita. Mm. tekoälyn hyödyntäminen, uusien lajien tuomat vaatimukset ja ekologisuuden huomioiminen ovat asioita, joita varten tarvitaan erilaisia täydennyskoulutuksia ja kursseja.

Nuorisopalvelut Nuorten keskuudessa nouseviin ilmiöihin vastaaminen edellyttää, että henkilöstö on ammatillisesti ajan tasalla. Nämä voivat vaatia nopeaa reagointia ja koulutustarvetta.

Yleiset kulttuuripalvelut Erilaisten, uudentyyppisten rahoituslähteiden hyödyntäminen (niin kunnan itsensä kuin alan toimijoidenkin näkökulmasta), kulttuurihyvinvointi, tapahtumaturvallisuus, asiakaskohtaaminen, pirstaleisen työelämän hallinta.

3. Mihin ammatillinen **täydennyskoulutus** painottuu tulosalueella:

Kansalaisopisto ja osallisuus Koulutus perustuu ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lisäksi tarvitaan työmenetelmiin, pedagogiseen osaamiseen ja uusiin kurssiteemoihin liittyvää koulutusta.

Kaupunginorkesteri Koulutus perustuu ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Hallinnon osalta ministeriötason muutoksista perillä olemiseen.

Kirjastopalvelut. Kirjallisuuden sisältöosaaminen, digitaidot, ohjaustaidot.

Museopalvelut Ammatillinen täydennyskoulutus liittyy pitkälti Suomen museoliiton tarjoamiin koulutuksiin. Museoliitolla on tarjolla koulutuksia liittyen näyttelytoimintaan, kokoelmien hoitoon, kiertotalouteen, museoiden rahoitukseen, Valtakunnallisen museokortin käyttöön, esimiestyöhön ja uusille työntekijöille museotyön perusteisiin.

Liikuntapalvelut Kehittyvien sekä uusien ohjelmistojen hallitseminen. Uimahalleilla vuosittain pakollinen Trimmi-kurssi, jossa käydään turvallisuuteen liittyviä asioita yhdessä läpi. Lisäksi pelastuslaitos järjestää uimahalleilla evakuointiin ja alkusammutukseen liittyvää koulutusta säännöllisesti. Allasvesihygieniapassien päivitys. Uinninopetuksen ja vesiliikunnan ohjauskoulutukset. Tulityökortti ja Kuorma-auton kuljettajan ammattipätevyys voimassa sitä tarvitsevilla. Ensiapukoulutus ja tietosuoja-/tietoturvakoulutus (Navisec Flex) koko henkilöstö.

Liikuntapalvelujen täydennyskoulutus ja oppimisverkostot: Uimahallipäivät, Aqua-päivät, jäähallipäivät, SLA (Suomen liikunta-alan ammattilaisten) olosuhdeseminaari, Itä-Suomen liikuntaviranhaltijoiden ja soveltavan liikunnan

työkokoukset, Ceepos -kouluspäivät, Ikiliikkuja-, elintapaohjauksen, Itä-Suomen kuntien liikunnanohjaajien ja liikuntapaikka-alan oppimisverkostot, suurten kaupunkien liikuntajohtajien verkosto ja koulutukset.

Nuorisopalvelut Ammatillisia koulutuksia nuorisotyön eri osa-alueilta (mm. digitaalinen nuorisotyö, nuorisotyön raportointi ja arviointi, tunne- ja vuorovaikutuskoulutus, nepsy-koulutukset, seksuaalisen ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja ennaltaehkäisy, sukupuolten ja seksuaalisuuden monimuotoisuus sekä päihdekasvatus). Alueelliset nuorisotyöpäivät (AVI), valtakunnalliset etsivien päivät (Into ry) ja valtakunnalliset nuorisotyöpäivät (Allianssi) sekä nuorisotyön osaamiskeskusten järjestämät koulutukset.

Suuri osa koulutuksista toteutetaan verkossa. Mahdollisuuksien mukaan käytetään ammatillista oppisopimuskoulutusta, 1–3 henkilöä/vuosi.

Yleiset kulttuuripalvelut Hyödynnetään edelleen valtakunnallisia kehitystehtäviä toteuttavia hankkeita; Yhteistuumin & Kulttuuria kaikille - moninaisuuden verkkoklinikoita, Taiteen edistämiskeskuksen koulutuksia ja koulutuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi Kulttuuripankki -hankkeeseen liittyen tuotteistamiskoulutus ajankohtainen!

4. Miten työnantajan tarjoamia verkkokoulutuksia aiotaan hyödyntää tulosalueella (EduHouse):

Kansalaisopisto ja osallisuus Valikoiden henkilöstön tarpeiden mukaan esim. digitaitoja, tietoturva.

Kaupunginorkesteri Valikoiden henkilöstön tarpeiden mukaan esim. digitaitoja, tietoturva.

Kirjastopalvelut Mm. työhyvinvointi, esihenkilöille johtaminen ja esihenkilötyö, toimisto-ohjelmat, viestintä, asiakaspalvelu

Museopalvelut Organisaation keskeisen ohjelmien, kuten Teamsin tehokäytön verkkokoulutusta voidaan tarvittaessa hyödyntää.

Liikuntapalvelut Valikoiden henkilöstön tarpeiden mukaan esim. digitaitoja, tietoturva.

Nuorisopalvelut Koulutuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja henkilöstöä kannustetaan osallistumaan näihin. Jokainen työntekijä osallistuu vähintään yhteen koulutukseen vuoden kuluessa (kaupungin strategiaan kirjattu tavoitetila).

Yleiset kulttuuripalvelut Arjessa käytettävien ohjelmistojen syvennyskoulutuksia jatketaan (excel, powerpoint, somen sisällöntuotanto, jne), neuvottelutaitoihin ja projektinhallintaan liittyvät koulutukset, brändäykseen liittyvät koulutukset. Jokainen työntekijä osallistuu vähintään yhteen koulutukseen vuoden kuluessa (kaupungin strategiaan kirjattu tavoitetila). Myös työhyvinvointiin ja jaksamiseen liittyviä koulutuksia on käyty ja tullaan jatkossakin hyödyntämään.

5. Esitä ehdotuksia yhteisistä koulutuksista, joita työnantajan toivotaan järjestävän henkilöstölle verkossa / lähikoulutuksena:

Kansalaisopisto ja osallisuus Ei ehdotuksia.

Kaupunginorkesteri Turvallisen tilan periaatteiden koulutusta.

Kirjastopalvelut Työhyvinvointi, työsuojelu, varautuminen

Museopalvelut Tarpeita on perusohjelmien käytön parantamisessa, esim. Teamsin tehokäyttö ja Excel-koulutus olisi tarpeellista. Turvallisuuskoulutukselle on tarvetta erityisesti asiakaspalvelutehtävissä työskentelevillä. Myös erilaisten asiakasryhmien kohtaamiseen tarvittaisiin koulutusta.

Liikuntapalvelut Ensiapukoulutukset ja käytössä olevien ohjelmistojen koulutukset.

Nuorisopalvelut Tekoälyn hyödyntäminen.

Yleiset kulttuuripalvelut Koska tulotavoitteet ”karkaavat”, toivoisin, että tähän saisimme myös koulutusten kautta apua
→ mistä muutetaan rahaksi, miten lisätään tuloja?